

Beregning af Arealet for en Kirkegaardsudvidelse.

Af Havearkitekt Johannes Tholle.

Naar en Kirkegaardsbestyrelse staar overfor at skulle udvide Kirkegaardsarealet, er den samtidigt stillet overfor det Spørgsmaal: Hvormeget skal vi udvide Arealet med? I Reglen gaar man dog ret let hen over dette ellers temmelig fundamentale Spørgsmaal, idet man køber et forhaandenværende Areal, som muligvis enten ved sin Afgrænsning synes passende, ved sin Beliggenhed tiltaler, eller som man slumper sig til at faa. Om det er for stort eller for lille, anstiller man vel Funderinger over, men nogen egentlig Beregning gøres der vist kun sjældent.

Naturligvis kan et Skøn over, hvor meget der er brugt af Gravplads i en vis Periode, give et vist Maal for, hvor meget der sandsynligvis vil kunne blive Efterspørgsel efter i en anden Periode; men et saadant Skøn er og bliver kun det, det er, *et Skøn*, og noget Bevis for Skønnets Rigtighed har man ikke. Imidlertid er det ad Beregningens Vej muligt ret nær at fastslaa det Areals Størrelse, som er nødvendigt i en vis Periode, og det skal derfor tilraades Kirkegaardsbestyrelser at lade en saadan foretage, før man binder sig for et Areal.

Beregningen over Arealet grunder sig paa følgende Tals Kombination. Det første Tal er Dødelighedstallet, d. v. s. det Antal Dødsfald, der forekommer paa et Aar. Er dette Tal 100, vil der kræves 100 Grave om Aaret, og med en Gravtermin paa 20 Aar vil dette igen sige, at der skal bruges 2000 Enkeltgrave for at tilfredsstille 20 Aars Krav. En enkelt Grav er normalt 3 m², hvoraf det sluttes, at der for at tilfredsstille 20 Aars Gravplads maa udlægges 6000 m² til Grave.

Forudsætningen for, at dette holder Stik, er imidlertid, at Antallet af Dødsfald er konstant; men idet Landets Befolkning aarligt vokser, vil der i de fleste Sogne være Tale om Befolkningstilvækst, og det andet Tal vi da maa have med i Beregningen, er dette Tal for Befolkningstilvæksten. Thi som Følge af Befolkningstilvæksten vil der før eller senere indtræde et større Antal Dødsfald, og der vil derfor ogsaa blive stillet Krav til forholdsvis flere Gravpladser. Vi maa derfor til det første Tal lægge Tallet for Befolkningstilvæksten, idet man her maa tage Gennemsnitstallet for en lige saa lang Periode, som man vil disponere over. Dette Gennemsnitstal, der f. Eks. kan være 10 pCt., forøger ganske automatisk Kravet til Gravarealet med andre 10 pCt., og de 6000 m² bliver derfor til 6600 m².

Til 6600 m² Gravpladser svarer imidlertid ikke, at man kan nøjes med dette Areal til Udvidelsen, idet der paa ethvert Areal medgaar en vis Del til Gangforbindelser, Beplantning, Kapel etc. Alene til Hovedgange, Vendepladser og Bygninger medgaar der ofte ret stor Plads. Og da Loven kræver „nødvendige Gange af tilstrækkelig Bredde“, vil dette sige, at der maa være Adgang til hver Grav, og at Adgangsvejen maa være saa bred, at man kan bære en Kiste (d. v. s. mindst 1,65 m). Der vil altsaa i det mindste for den ene Ende af en Grav være Tale om Udlægning af 1,65 m bredt og 1,20 m langt Gangareal, hvilket vil sige, at der for hver 3 m² Grav skal udlægges ca. 2 m² Gangareal, eller $\frac{2}{3}$ af det samlede Areal vil fragaa til Gange. Ved at anlægge Kirkegaarden med Dobbelttrækker af Grave og med Adgangsveje til hver Ende af disse, vil Gangarealet kunne halveres; men der maa til de direkte Adgangsveje stadigt lægges Arealet for Hovedveje af større Bredde, Vendepladser etc., hvorved det ubelagte Areal stadigt vil være ret betydeligt. Hertil kommer yderligere

Beplantning, Læbælter og Skillehække, Blomsterpartier etc., hvis Størrelse kan variere meget, men som dog i hvert Fald optager noget af Arealet. Regner man derfor 5–10 pCt. til Beplantninger og 35–40 pCt. til Gange, Bygninger, Vendepladser etc., vil man hermed træffe det omtrentlige Maal for Belægningsgraden paa et Areal. Højere end til ca. 60 pCt. vil denne sjældent kunne naa, og snarere vil den kunne gaa længere ned, f. Eks. til 50 eller 40 pCt., nemlig saadanne Steder, hvor der kræves bredt Læbælte, hvor der er Kapel og Redskabsbygninger eller Blomsteranlæg, eller hvor Terrænet er af en saadan Beskaffenhed, at der maa anvendes Terrasser eller udlægges Skraaninger, hvor det er umuligt at begrave. Til Eksempel fra den nyeste Tid skal anføres, at der ved den Del af Aarhus Vestre Kirkegaard, som nylig er taget i Brug, kun regnes med ca. 30 pCt. Belægningsgrad og ved Viborg med ca. 47 pCt. Til Brug for 100 Begravelser i 20 Aar i et Sogn med 10 pCt. Befolkningstilvækst vil det derfor være rigtigst ikke at udlægge mindre end 13,000 m², og snarere bør Tallet rundes op til 15,000 end nedad til 12,000, og er Gravterminen 30 Aar, gaar der naturligvis, alle andre Forhold lige, 50 pCt. mere Jord til.

Af Omstændigheder, der kan influere paa Belægningen, maa der tænkes paa saadanne Ting, som i hvor høj Grad der er Brug for Familiegrave, og i hvor høj Grad der er Tale om Fornyelse. Begge Dele staar i et vist Forhold til den Pietet, der paa Stedet udvises overfor de Afdødes Minde og tillige til den Levestandard eller Økonomi, der anlægges. Er det almindeligt, at der udlægges Familiegrave, hver Gang der dør en Ægtefælle, vil det være nødvendigt at ansætte et vist Spillerum her, – mindre eller større, eftersom der disponeres over kortere eller længere Tid. For en kort Periode (f. Eks. 10 Aar) vil der kunne være Tale om en Fordobling af Arealet, for 40–50 Aar spiller det praktisk talt ikke ind, idet alle de Døde jo dog skal have en Plads alligevel. Og hvis det ikke er en absolut Regel, at alle Grave fornyes efter de 20 Aars Forløb, vil de frigivne Arealer kunne opveje det, der optages ekstraordinært som Følge af, at der udlægges Familiegrave. Endelig maa der være et vist Spillerum af Hensyn til Epidemier. At udlægge et større Gravstedsareal, fordi Kirkegaardsjorden maaske er sandet, og Gravene derfor vanskeligt vil „staa“ for en stejl Nedgravning, er derimod ikke nødvendig, idet man her kan klare sig bedre ved en solid Afstivning af Jorden (Sandet) under Gravens Gravning.

Ved Beregning af Størrelsen af Arealet til en Kirkegaardsudvidelse har man imidlertid Lov at regne med, at naar den nye Kirkegaard er belagt, vil der være ret betydelige Arealer disponible paa den ældre. En praktisk og god Udnyttelse af disse afhænger dog for en Del af Dispositionerne, og det kan bl. a. tilraades ved Udvidelser at sætte en bestemt Frist, efter hvilken der ikke begraves paa den gamle Del, uden forsaavidt der er Tale om gamle Familiegrave. Derved opnaar man for det første, at den nye Kirkegaard hurtigere faar et forsonende Præg end det, der uvilkaarligt vil være over en ny og ubelagt Del, selv om den iøvrigt er smukt anlagt, og for det andet bliver der paa denne Maade større samlede Stykker fri paa den ældre Del, hvorved den bliver mere overskuelig, og der vil være Mulighed for at omlægge den, hvis det tiltrænges, saa der kan faas reelle og gode nye Gravarealer til fremtidig Disposition.